

ÅRSRAPPORT MED REGNSKAP 2017

Kainun institutti – Kvensk institutt ble stiftet 13.12.2005, dette er vår tolvte årsrapport. Vi er en stiftelse, stifterne er Norske Kveners Forbund, Porsanger kommune, de lokale kvenforeningene Ruija kväänit Lemmijokilaiset og Ruija kväänit Pyssyjokilaiset. Representanter fra disse utgjør rådet ved Kainun institutti – Kvensk institutt som avholder sitt rådsmøte hvert år innen utgangen av juni, rådet velger styret. Styresammensetning i 2017: Leder: Eystein Dahl, UiT Norges arktiske universitet, Tromsø. Vara: Mikhail Voronov.

Nestleder: Silje Solheim Karlsen, UiT Norges arktiske universitet, Alta. Vara: Carola B. Kleemann.

Styremedlem: Egil Borch, Norske Kveners Forbund. Vara: Beate Wilhelmsen.

Styremedlem: Liss-Beth Gjertsen, Ruijan kväänit Lemmijokilaiset. Vara: Arnfinn Kaaby, Ruijan kväänit Pyssyjokilaiset.

Styremedlem: Øyvind Lindbäck, Porsanger kommune. Vara: Riinakaisa Laitila.

Det er avholdt 4 styremøter i 2017; 07/03 i Børselv, 23/05 i Børselv, 15/09 i Børselv, 11/12 i Lakselv.

Kainun institutti – Kvensk institutt har driftsansvar for språkorganet Kväänin Kielitinka, Kvensk språkting som ble etablert i 2008. Medlemmene er valgt på bakgrunn av språkkunnskap og geografisk tilhørighet.

Leder: Trygg Jakola, Vestre Jakobselv.

Nestleder: Nora Marie Ollila, Tromsø.

Medlem Kyrre Isaksen, Porsanger.

Medlem: Egil Sundelin, Alta.

Medlem: Asveig Hasselberg, Nordreisa.

Det er avholdt 4 møter i kvensk språkting. 20-21/02 i Tromsø, 25-26/04 i Alta, 21/09 i Tromsø og 06-07.12 i forbindelse med seminaret på UiT i Tromsø.

Ansatte

Daglig leder: Hilde Skanke, 100% stilling

Administrasjonsmedarbeider: Wigdis Farstad, 45% stilling

Kvensk språkstilling/fagansvarlig: Anna-Kaisa Räisänen, 100% stilling

Språk- og kulturmedarbeider: Karin Larsen, 100% stilling

Språk- og kulturmedarbeider: Pirjo Paavalniemi, 100% stilling

Opplysningsmedarbeider: Mervi Haavisto, i permisjon i 2017

I 2017, som i 2016 har vi hatt prosjektstillinger:

Ann-Mari Isaksen fom januar tom september 2017 80% prosjektstilling til kvensk skolegrammatikk. Sindre Trosterud i 50% fom 01.01.17 tom 17.04.17, fom 18.04 tom 31.12.17 i 100% prosjektstilling i språkteknologi.

Aili Eriksen i 50% prosjektstilling i språkteknologi, fom 01.04.17 tom 31.12.17.

Mari Keränen i 30% prosjektstilling i språkteknologi fom 02.05.17 tom 31.12.17

Språkutvikling og språkarbeid

Vi har to prosjekter for språkutvikling og språkarbeid, «Orddannelser og ordforråd» og «Språkteknologiprojektet». Førstnevnte er i samarbeid med Kveeni kielitinka – Kvensk språkting hvor vi sammen har arrangert språkkafeer til prosjektet. 4 språkkafeer har vi hatt: Alta 26.04, 30.08 i Børselv, i Bugøynes 25.09 og i Vestre Jakobselv 19.10. Det har vært temaer som verktøy, kropp og terreng. Ordene vi samler inn er ord vi mangler i oversettelser og som legges inn i ordboka. «Språkteknologiprojektet» har også i 2017 arbeidet med utvidelse av analysatoren for tre dialektvarianter, Elvedal, Porsanger og Sør-Varanger. Vi har hatt tre prosjektansatte som har jobbet med dette, Aili Eriksen, Sindre Trosterud og Mari Keränen, fagansvarlig er Anna-Kaisa Räisänen. Ordene vi får inn på språkkafeene samt oversettelsene vi gjør ved instituttet legges inn i ordboka på alle tre dialektvarianter. Arbeidet er fortsatt i samarbeid med Giellatekno og instituttet for språkvitenskap ved UiT Norges arktiske universitet. Vi ser resultater av prioriteringen av arbeidet, totalt er ordboksøk siden oppstart av loggføring i 2013 på 274.915 søk, 101.585 av disse søkene er gjort i 2017. Ansatte i «Språkteknologiprojektet» har hatt 2 arbeidssamlinger a 3 dager, en samling i Tromsø og en i Børselv. Prosjektet er finansiert med eksterne prosjektmidler.

«Kvensk skolegrammatikk» for 4-10 klasse skulle vært avsluttet i august 2017, det er det ikke. Vi har fått frikjøpt Ann-Mari Isaksen fra sin lærerstilling til den blir ferdigstilt. Prosjektet er en fortsettelse på «Kvensk grammatikk» og Eira Söderholm. Vi har også samarbeidet med Eira Söderholm og Philipp Conzette om utgivelsen av den norske oversettelsen av boka Kvensk grammatikk. Den ble lansert i forbindelse med NKF og UiT sitt seminar «Kvenene ut av skapet – nye vindar i kvensk forskning, revitalisering og etnopolitikk» 4 og 5 desember. Prosjektene er finansiert på eget driftsbudsjett.

«Kvensk språkreir» prosjekt som startet opp i Porsanger i februar 2016. Pågår fortsatt i Porsanger med 18 barn, foreldre og ansatte. Barna har språkreir en gang i uken, 4 timer. Foreldre har kveldskurs en kveld i uken og ansatte er nå frikjøpt fra en arbeidsdag for en mer intensiv kursing. Vi har 4 språkforbilder som deltar med sin språkkunnskap.

Prosjektet har også startet opp i Nordreisa i november 2017, her har vi samarbeid med Halti kvenkultursenter og har ansatt Tove Reibo i 50% stilling gjennom prosjektet. Det er 4 språkforbilder som deltar sammen med 7 barn og deres foreldre en ettermiddag i uken på Halti kvenkultursenter. Vi har hatt fire kurskvelder sammen med språkforbildene nå på senhøsten 2017, de vil fortsette i 2018. I forskjell til Porsanger så samkjører vi foreldre og barn i Nordreisa, grunnen til det er at man ikke klarte å starte opp kvensk språkreir i barnehagene. Det er søkt eksterne prosjektmidler til språkreir i Nordreisa for 2017/2018. Oversettelsene våre er også språkutvikling og språkarbeid. Oversettelsene tar mer og mer av vårt totalarbeid, veldig positivt da vi får varierende oppdrag og er viktig for vårt nasjonale ansvar som dokumentering, synliggjøring og formidling. Av de større arbeidene i år har vi oversatt bildetema, Lexin for UDIR, Kvensk bibliotekstjeneste sine artikler på nett: <http://kvenskbibliotektjeneste.no/> . artikler for NRK kveeni:

<https://www.nrk.no/kvensk/> , Handlingplanen til Troms fylkeskommune,

Verneforskriften til Stabbursdalen Nasjonalpark for Finnmark fylkeskommune. Av ikke fullt så omfattende oversettelser har vi oversatt til Tromsø Universitetsmuseum, Redd Barna sin kampanje «Jeg er her», Riddo duottar museet – Porsanger museums kulturminnevandring, museumskafeer og utstillingen «Elvebåt-Jokivenet», Porsanger folkebibliotek sin arrangement til kvensk aften, Ruija kvenmuseum, Rema 1000 i Lakselv

KAINUN INSTITUTTI KVENSK INSTITUTT

sine velkomstskilt og pressemeldinger for departementer. I tillegg har vi utført korrektur og språklig veiledning for andre.

Under Paaskiviikko 2017 hadde vi kvenskurs over 15 timer for nybegynnere i Nordreisa. Det er 4. året vi har kvensk kurs under Paaskiviikko.

Utadrettet arbeid

Vi har godt samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner i arbeidet vårt med å revitalisere kvensk språk og kultur. Norske Kveners forbund, Halti kvenkultursenter, Storfjord språksenter, Varanger museum – Ruija kven museum, Fylkeskommunene i Troms og Finnmark, UiT Norges arktiske universitet, Finnmark Fylkesbibliotek, Porsanger Folkebibliotek, Språkrådet, Kvensk stedsnavnstjeneste, Nasjonal biblioteket, Porsanger Kommune, Samisk språk- og kultursenter i Porsanger, Riddo Duottar museet - Porsanger museum, NRK og Ruijan Kaiku er noen av dem. Vi prøver å være tilstede og deltakende der vi får mulighet.

I mars arrangerte vi sammen med Riddo duottar museet – Porsanger museum en museumskveld i Børselv. Det samme museets utstilling «Elvebåt – Jokivenet», ble utstilt her på instituttet i en uke 31.03 – 07.04, det var 4 elvebåter som en del av utstillingen. Vi har vært deltakende på Qven Østlandet sitt åpne møte 24.4 med foredraget «Kainun institutti – Kvensk institutt, status 2017».

Språkdagen 26.04 ble markert sammen med Alta kvenforening med sangstund og språkcafe i Alta. Vi har vært deltakende på begge de kvenske festivalene, Kippari og Paskiviikko i henholdsvis juli og juni. Vi har deltatt på møte sammen med Tana kvenforening og ordfører i Tana kommune angående et kvensk språksenter og kvensk språkareir i Tana, vært tilstede på referansegruppemøtene for «Målrettet plan for kvensk språk og kultur» i Kommunal- og moderniseringsdepartementet regi. I forbindelse med prosjektet «Kvensk språkareir» har vi laget et lite dukketeater med Muldvarpen – Mylvarppi, vi har reist rundt og introdusert Mylvarppi for barnehager i Bugøyenes, Nordreisa og Skibotn, dukketeateret heter «Se pikku mylvarppi halusi tietää, kuka oli paskantannu hänen päähän» - «Hvem bæsjet på muldvarpen sitt hode» med stor suksess blant barna. Varanger museum – Ruija kvenmuseum laget i 2016 en utstilling om kvenkulturen etter 2005, «Onhaän meila vielä kieli» som vi fikk til instituttet på våren. Utstillingen har stått hos oss siden. 1. juli inviterte vi til utstillingsåpning av «På dette viset dør et folk, og slekter forsvinner» utstillingen viser endringen i Ingermanland fra 1911-2010. Det er den Ingriske Kulturforening som har laget utstillingen. Vi inviterte også musikerene Eila og Elin Pöllänen som framførte Larin Paraskes sanger og Ingrisk folkemusikk. Det var 100 personer tilstede på åpningen, utstillingen sto framme t.o.m november. Vi har hatt en avtale med Adalia film med innspilling til deres serie «Mitt yrke», NRK har rettighetene på å sende serien, men vil også være å finne på fylkeskommuners læringsplattform www.ndla.no og hos Kunnskapsdepartementet www.utdanning.no etter hvert.

Publikasjon 2017:

Lane, Pia and Anna-Kaisa Räisänen (2017) Heritage Language Policies: The case of Kven in Norway. In: Seals and Shaw (eds.). Heritage Language Policies around the World. Routledge. 69 – 83

Konferanser/Seminar:

Räisänen, Anna-Kaisa. Linguistic Human Rights and Minority Language Maintenance in Porsanger. In Indigeneity in the Arctic: Local and Global Experiences Conference in Helsinki 19.-20.1.2017

Räisänen, Anna-Kaisa. The Charter and the Kven Language in Norway: Revitalisation Efforts, Education and New Speakers. In New Speakers in a multilingual Europe in Coimbra 14.9.-16.9.2017

Räisänen, Anna-Kaisa. Språkrevitalisering i praksis. In «Kvenene ut av skapet – nye vindar i kvensk forskning, revitalisering og etnopolitikk» seminar in Tromsø 4.-5.12.2017

Räisänen, Anna-Kaisa, Sindre Reino Trosterud, Aili M. Eriksen and Mari Keränen (2017). Kvensk språkteknologi. In «Kvenene ut av skapet – nye vindar i kvensk forskning, revitalisering og etnopolitikk» seminar in Tromsø 4.-5.12.2017

Trosterud, Sindre, Trond Trosterud, Mervi Haavisto, Anna-Kaisa Räisänen, Leena Niiranen and Kaisa Maliniemi. A morfological analysor for Kven. In the International workshop for Computational Linguistics of Uralic Languages 23.-24. januar 2017

Mari Keränen. International Conference on Minority Languages (<https://www.jyu.fi/en/congress/applied-summerschool/summerschool2017>) i Jyväskylä i august.